

GLOSSARI ACADÈMIC I DOCENT DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

NORMATIVES I DOCUMENTS

UNIVERSITAT DE BARCELONA

GLOSSARI ACADÈMIC
I DOCENT
DE LA UNIVERSITAT
DE BARCELONA

Aprobat per la Comissió
Acadèmica del Consell de Govern
de 30 d'abril de 2008

GLOSSARI ACADÈMIC I DOCENT DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

Aquest glossari pretén ser un recurs que faciliti la comunicació en el si de la UB al voltant dels temes acadèmics i docents. La necessitat d'utilitzar-lo rau en el fet que, moltes vegades, a determinats termes se'ls dóna significats diversos i, a més, sovint sorgeixen o es difonen nous mots que acompanyen el procés de canvi en què es troben immerses les universitats.

Per fer possible aquest glossari, en ocasions s'ha hagut d'optar per un dels significats possibles. Aquesta opció s'ha d'entendre com a necessària per poder complir l'objectiu principal del document: compartir significats amb vista al desenvolupament de la gestió acadèmica i de la docència a la UB. En aquesta mateixa línia, molts dels termes apareixen contextualitzats en la realitat específica de la Universitat de Barcelona.

En la selecció dels termes s'han primat aspectes com ara la novetat, l'actualitat, la projecció futura i el fet que el mot sigui poc conegut. Evidentment, s'hi haurien pogut incloure més termes, però s'ha optat per una certa restricció per evitar un document excessivament extens.

ABP

Vegeu **aprenentatge basat en problemes**.

acció tutorial

Acompanyament, guiatge i assessorament de l'estudiant en el procés d'aprenentatge per ajudar-lo a prendre decisions fonamentades en els seus estudis, en la millora del seu rendiment, en l'ampliació de les seves expectatives, en l'orientació professional i, en definitiva, en l'assoliment d'un bon desenvolupament personal. L'acció tutorial inclou un conjunt d'accions d'informació, d'orientació i de suport a l'estudiant al llarg dels estudis que cursa. No s'ha de confondre amb l'atenció personalitzada que el professorat ha de proporcionar a l'alumnat en el marc de l'assignatura que imparteix, que pretén orientar i aconsellar l'estudiant per ajudar-lo en el procés d'assoliment dels objectius de l'assignatura o del mòdul. A la Universitat de

Barcelona, l'acció tutorial s'articula en el Servei d'Atenció a l'Estudiant (SAE), el Pla d'acció tutorial (PAT) de cada ensenyament i el Servei de Formació i Suport a l'Acció Tutorial de l'ICE. Document de referència: *Informació, orientació i suport a l'estudiant: acció tutorial a la Universitat de Barcelona*.

Termes relacionats:

- acompanyament tutorial
- coordinador-ora del PAT
- Pla d'acció tutorial (PAT)
- tutoria
- tutor -ora
- tutor -ora d'intercanvi
- tutor -ora de conveni de cooperació educativa
- tutoria

ACOE

Vegeu **avaluació clínica objectiva estructurada**.

acompanyament tutorial

Suport personal que la Universitat de Barcelona proporciona a cada estudiant al llarg dels estudis. L'alumnat universitari és molt divers i, per tant, en cada cas caldrà trobar el punt just en la intensitat i les característiques de l'acompanyament tutorial.

acord de pràctiques curriculars

Document signat entre el centre on està matriculat l'estudiant que ha de dur a terme el seu període de pràctiques curriculars i un altre centre, que pertany a la Universitat de Barcelona, on farà aquestes pràctiques.

acreditació

Resultat del procés pel qual un organisme avalua, de manera analítica i sistemàtica, la qualitat d'un programa, una institució o un professional, amb la intenció de reconèixer el grau de consecució d'objectius, estàndards o funcions. En conseqüència, formula judicis o recomanacions basats en criteris predeterminats. Hi ha un procés de verificació *ex ante* i un seguiment posterior (acreditació *ex post*) del desenvolupament i dels resultats.

activitat d'aplicació

Activitat de l'estudiant que consisteix a contextualitzar un aprenentatge teòric en un fet, un esdeveniment, una situació, una dada o un fenomen concret.

activitat d'aprenentatge

Acció de tipus físic, intel·lectual, afectiu o social que fa l'estudiant i que proporciona les experiències d'aprenentatge que li permetran assolir els objectius proposats.

activitat de diagnòstic inicial

Acció que es fa a l'inici d'un període o seqüència d'aprenentatge (unitat, tema, curs, etc.) amb la finalitat de recollir informació sobre els coneixements previs de l'alumnat i les seves expectatives, i així poder prendre les decisions pertinents: adaptar el programa, oferir a l'alumnat reforços individuals i col·lectius, motivar-lo envers els nous aprenentatges, etc.

activitat de participació de tot el grup

Activitat duta a terme pel conjunt d'estudiants (en contraposició a les activitats individuals i a les activitats en petit grup).

activitat expositiva

Activitat que consisteix en el fet que un o més estudiants presentin oralment un tema o un treball, preparat prèviament, davant de la resta del grup. En ocasions, prèviament es fa una presentació escrita.

Agència de Postgraus

Agència, creada d'acord amb l'article 46 de l'Estatut de la Universitat de Barcelona, que gestiona el tema dels postgraus propis de la UB (no homologats): estableix el procediment de l'oferta formativa del Grup UB, per tal de garantir la qualitat acadèmica i l'adequació a les necessitats socials, i analitza l'impacte del procés de convergència europea en matèria de postgraus, des del punt de vista acadèmic.

Agència de Qualitat

Agència, creada d'acord amb l'article 46 de l'Estatut de la Universitat de Barcelona, que té com a objectiu principal donar suport als òrgans de govern, els centres, els instituts, els departaments, les

unitats administratives i altres ens universitaris en tots els processos de planificació, d'avaluació i de millora de l'activitat de la Universitat.

any acadèmic

sin. **curs acadèmic**

Període anual en què es divideix el temps lectiu.

aprenentatge

Procés pel qual es produeix un canvi persistent en els coneixements o en la conducta d'un individu.

Termes relacionats:

- aprenentatge actiu
- aprenentatge autònom
- aprenentatge cooperatiu
- aprenentatge de destreses
- aprenentatge inductiu
- aprenentatge permanent
- aprenentatge significatiu

aprenentatge actiu

Aprenentatge fruit de l'experiència directa i immediata amb els objectes, els fets i les persones. Implica una acció directa i activa de l'alumnat per tal d'assimilar les relacions entre objectes o idees. Perquè sigui un aprenentatge amb sentit per a l'estudiant i es consolidi, ha de partir dels coneixements previs i de les capacitats de cada persona, i de la seva motivació.

aprenentatge al llarg de la vida

Vegeu **aprenentatge permanent**.

aprenentatge autònom

Aprenentatge no dirigit per un professor o professora, sinó per un mateix (cercant informació, fent pràctiques, etc.).

aprenentatge basat en problemes (ABP)

Mètode pedagògic que promou l'aprenentatge a partir de problemes seleccionats de la vida real. Cal que l'alumnat identifiqui i analitzi el problema, es formuli interrogants (que ha de convertir en objectius d'aprenentatge), cerqui informació per donar-hi resposta i interaccioni,

socialitzant així aquest coneixement. Permet adquirir coneixements conceptuals i desenvolupar habilitats i actituds, i esdevé una estratègia especialment interessant per assolir competències.

aprenentatge continuat

Vegeu **aprenentatge permanent**.

aprenentatge cooperatiu

Aprenentatge basat en un sistema d'interaccions dissenyat acuradament que organitza i fomenta la influència recíproca entre els integrants d'un equip. Es desenvolupa a través d'un procés gradual en el qual cada membre se sent compromès amb l'aprenentatge dels altres. D'aquesta manera es genera una interdependència positiva que no implica competència.

aprenentatge de destreses

Adquisició d'habilitats o procediments mitjançant els quals l'estudiant aprèn a fer alguna cosa. Vegeu **contingut procedimental**.

aprenentatge electrònic

Modalitat de formació en què el procés es desenvolupa a través d'Internet. S'utilitza un conjunt d'activitats didàctiques en un entorn de formació en línia i es fan servir tecnologies de la informació i la comunicació.

aprenentatge inductiu

Aprenentatge basat en l'observació d'exemples o de molts casos particulars en què es compleix una mateixa regla i que dona com a resultat la formulació d'aquesta regla o d'una generalització.

aprenentatge permanent

sin. **aprenentatge al llarg de la vida**

sin. **aprenentatge continuat**

Aprenentatge basat en un conjunt d'activitats dutes a terme de manera continuada amb l'objectiu de millorar els coneixements, les habilitats i les competències. Parteix de la idea que el procés de constitució de la professionalitat no finalitza mai i ha de ser actualitzat permanentment al llarg de la vida.

aprenentatge significatiu

Aprenentatge en què els continguts nous es relacionen de manera substantiva amb els coneixements prèviament adquirits, de manera que queden assimilats a l'estructura cognitiva de l'aprenent. Aquests continguts s'adapten al context i són o seran funcionals al llarg de la vida de l'individu. El concepte contraposat a l'aprenentatge significatiu és l'aprenentatge mecànic i repetitiu.

assignatura

Unitat bàsica de programació, desenvolupament i avaluació docent que forma part d'un pla d'estudis. Cada assignatura ha de tenir un pla docent. Si ho permet el pla d'estudis i consta en el pla docent de les assignatures corresponents, l'avaluació pot ser conjunta de dues o més assignatures, o de diversos blocs de continguts, mòduls o matèries.

autoavaluació

Avaluació feta pel mateix subjecte o col·lectiu objecte de l'avaluació. En el cas d'avaluació dels aprenentatges: avaluació del propi aprenentatge feta pel mateix aprenent. Engloba l'autoconeixement i el conjunt de valoracions que cada individu fa de la seva tasca i, si escau, de la seva persona i permet orientar l'activitat cap a les fites desitjades (funció d'autoregulació).

autoregulació

Decisions que pren l'estudiant a partir d'un procés que permet prendre consciència dels hàbits, les creences i les inferències que condicionen el propi model de raonament i actuació. És un procés d'autoavaluació sobre el propi procés d'aprenentatge, mitjançant el qual l'estudiant analitza quines dificultats d'aprenentatge té, intenta comprendre per què les té i pren decisions (en l'àmbit cognitiu i també de tipus motivacional i afectiu) per superar-les. Així esdevé progressivament més autònom i canvia la qualitat de la feina que duu a terme i el rendiment que assoleix.

avaluació

Procés sistemàtic de recollida d'informació rellevant orientat a l'emissió d'un judici sobre el valor o vàlua d'un objecte o subjecte i que serveix per a la presa de decisions.

Termes relacionats:

- activitat de diagnòstic inicial
- autoavaluació
- autoregulació
- avaluació acreditativa
- avaluació clínica objectiva estructurada (ACOE)
- avaluació continuada
- avaluació d'aprenentatges
- avaluació de l'activitat docent del professorat
- avaluació de la docència
- avaluació formadora
- avaluació formativa
- avaluació institucional
- avaluació única
- examen
- gestor d'avaluacions
- indicador d'avaluació
- prova
- prova d'aptitud personal
- qualificació
- resultats d'aprenentatge
- revisió entre iguals

avaluació acreditativa

Procés d'avaluació la finalitat del qual és verificar que es compleixen els criteris i estàndards establerts per un organisme acreditador i, en conseqüència, assegurar-ne uns resultats. Pot referir-se a l'avaluació d'institucions i de programes (vegeu **acreditació**) o bé referir-se a l'avaluació dels aprenentatges, i en aquest cas té a veure amb la comprovació dels resultats d'aprenentatge aconseguits per l'alumnat en finalitzar un procés formatiu.

avaluació clínica objectiva estructurada (ACOE)

Tipus de prova avaluativa per determinar el nivell de competència en un professional de la salut, determinada pel RD 1653/1998, de 31 de juliol. És un format de prova que incorpora diversos instruments: exàmens de tipus test i de resposta curta, exàmens orals estructurats amb utilització d'imatges clíniques i proves diagnòstiques, i simulacions per ordinador, amb maniquís o amb malalts simulats.